

Nutriënten landbouwmaatregelen

Webinar KIWK 12 mei 2022

▶▶ Het projectteam:

Saskia Lukács

Arnaut van Loon

Joachim Rozemeijer

Peter Schipper

Piet Groenendijk

13-5-2022,

1

1

Onderdelen Webinar

- 10:30 Intro: aanleiding en doel
- 10:35 Opzet onderzoek
- 10:45 Ontwikkeling tool die adviseurs helpt in adviezen voor (DAW)-maatregelen
- 11:00 Review studie effectiviteit landbouwmaatregelen om uit- en afspoeling te verminderen
- 11:10 Korte break
- 11:20 monitoring 2 pilotgebieden
- 11:50 modellering 2 pilotgebieden
- 12:05 Belangrijkste conclusies en aanbevelingen monitoring - modellering
- 12:15 Vragen

2

1

►► Aanleiding:

- Extra inzet nodig KRW-doelen 2027
- Deltaprogramma waterkwaliteit → Kennisimpuls waterkwaliteit

Doel KIWK-Nutrienten:

Monitoring voor een gebiedsgerichte aanpak van nutriënten
De juiste maatregelen op de juiste plaats

3

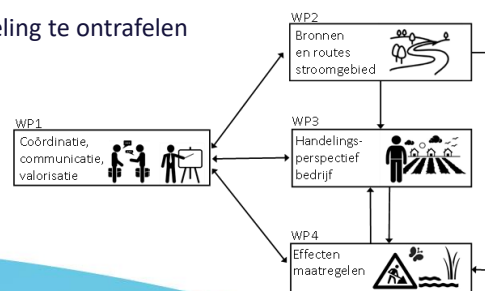
Opzet onderzoek (hoofdlijn)

1. Ontwikkeling tool die adviseurs helpt in adviezen voor (DAW)-maatregelen
2. Review effectiviteit landbouwmaatregelen om uit- en afspoeling te verminderen
3. Intensieve innovatieve monitoring + modellering in 2 kleine pilotgebieden: bronnen en routes
  - Vinkenloop (zand, Aa en Maas)
  - Vuursteentocht (klei, Zuiderzeeland)
4. Nieuwe rekenmethode om de bronnen achter de uitspoeling te ontrafelen

Start: oktober 2018

Afgerond: 15 April 2022

Monitoring pilots operationeel eind 2020. De monitoring wordt komende de jaren doorgezet

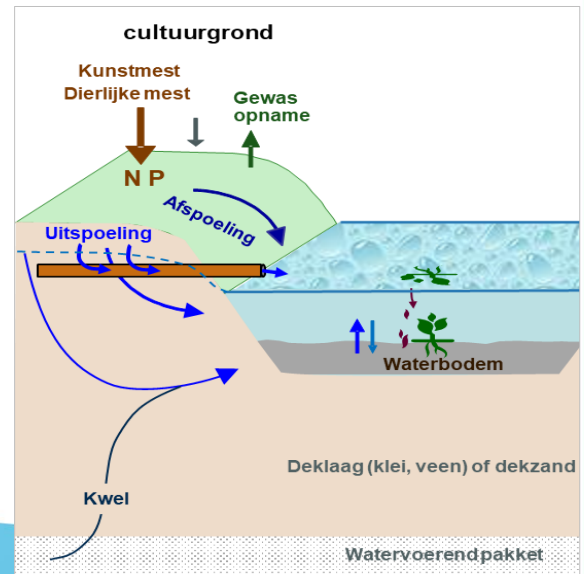

4

Focus:

uit- en afspoeling N en P
landbouwgronden naar water

en maatregelen om dit te
verminderen

5

Onderdelen Webinar

- 10:30 Intro
- 10:35 opzet onderzoek
- 10:45 **Ontwikkeling tool die adviseurs helpt in adviezen voor (DAW)-maatregelen**
- 11:00 Review studie effectiviteit landbouwmaatregelen om uit- en afspoeling te verminderen
- 11:10 Korte break
- 11:20 monitoring 2 pilotgebieden
- 11:50 modellering 2 pilotgebieden
- 12:05 Belangrijkste conclusies en aanbevelingen monitoring - modellering
- 12:15 Vragen

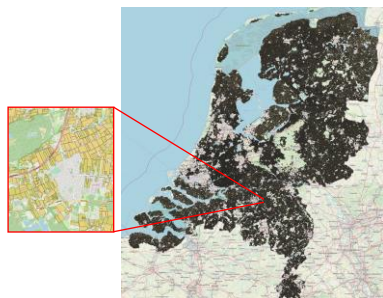
6

1. Maatregel op de kaart

H2O-artikel januari 2020

“Maatregel op de Kaart: Kansrijke landbouwmaatregelen per perceel voor schoner grond- en oppervlaktewater”

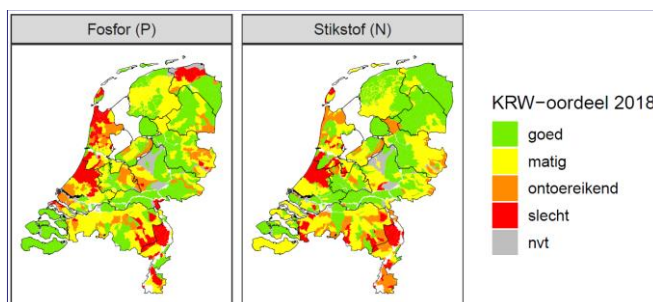

Projectteam (fase 1 in 2019) (fase 2 in 2020)
 Piet Groenendijk, Luuk van Gerven (WENR)
 Stefan Jansen, Simon Buijs (Deltares)
 Arnaud van Loon (KWR)
 Saskia Lukacs (RIVM)
 Frank Verhoeven, Bart Housmans
 (Boerenverstand) Debby van Rotterdam,
 Gerard Ros (NMI)
 Koos Verloop, Gert-Jan Noij (WPR)

7

Aanleiding en doel

Waterkwaliteitsopgave

- Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) vanaf 2013: BOOT-lijst met 100 vrijwillige maatregelen, bovenop verplichte maatregelen vanuit mestbeleid

Maatregel op de Kaart

Orde in de chaos; op welk perceel is welke BOOT-lijst maatregel toepasbaar/effectief?

→ Voor elk perceel in NL een inspiratielijst aan kansrijke maatregelen voor schoner water

→ Handig voor agrarische sector, waterbeheerders/overheden; ‘startpunt voor het gesprek’

Doel

Half-fabrikaat, te gebruiken in bestaande en nieuwe tools

8

Aanpak

- BOOT-lijst uitgedund van 99 naar 49 maatregelen (waterkwaliteitsmaatregelen zonder overlap)
- Lijst aangevuld met 11 kansrijke maatregelen die ontbreken op de BOOT-lijst
- **60 vrijwillige maatregelen**

1.
Maatregelenlijst

Aanpak

Wanneer is een maatregel toepasbaar? (Expert judgement)

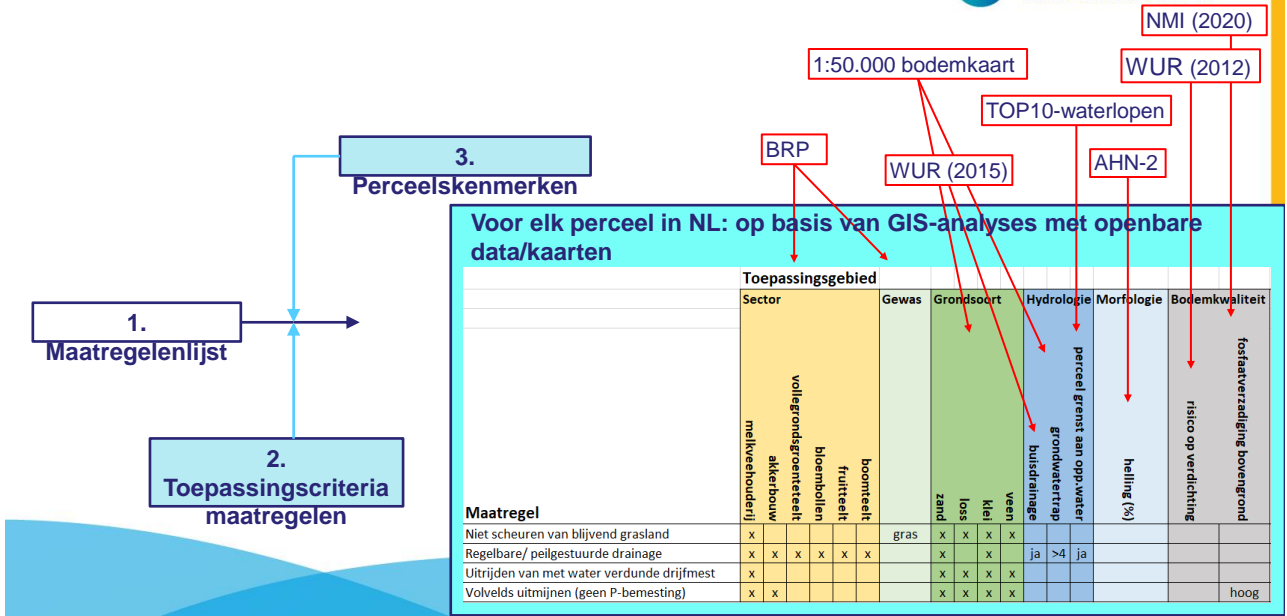
Maatregel	Toepassingsgebied												
	Sector	Gewas	Grondsoort			Hydrologie	Morfologie	Bodemkwaliteit					
	melkveehouderij	vollegrondsgroenteteelt	bloembollen	fruitteelt	boomteelt	gras	zand	klei	veen	perceel grens aan opp. water	helling (%)	riscio op verdichting	fosfaatverzadiging bovengrond
Niet scheuren van blijvend grasland	x					gras	x	x	x	x			
Regelbare/ peilgestuurde drainage	x	x	x	x	x		x	x	x	ja	>4	ja	
Ultrijden van met water verdunde drijfmest	x						x	x	x	x			
Volvelds uitmijnen (geen P-bemesting)	x	x					x	x	x	x			hoog

1.
Maatregelenlijst

2.
Toepassingscriteria
maatregelen

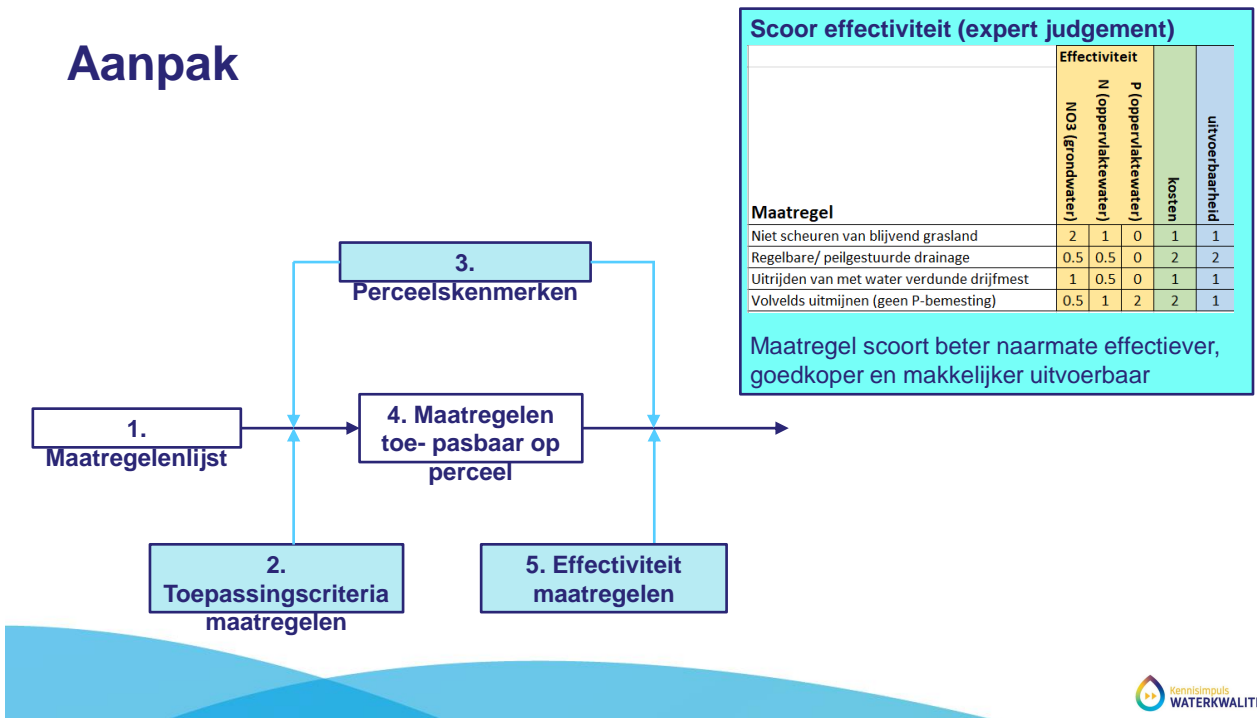

Aanpak

11

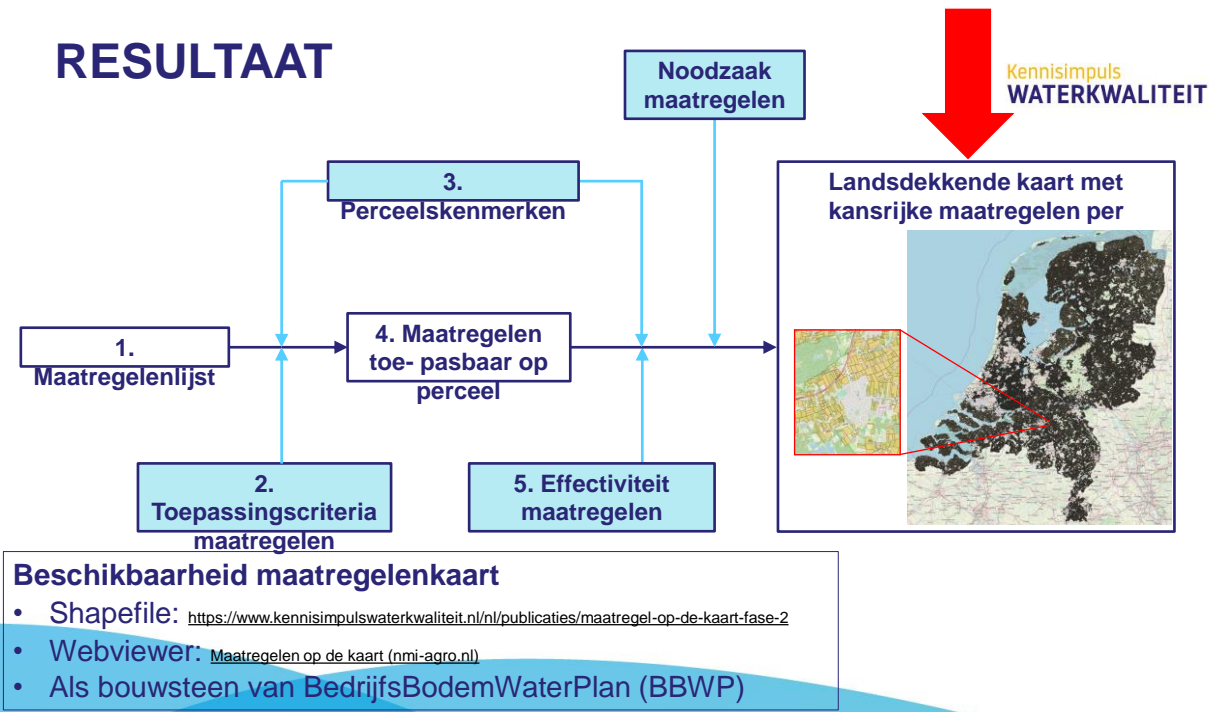
Aanpak

12

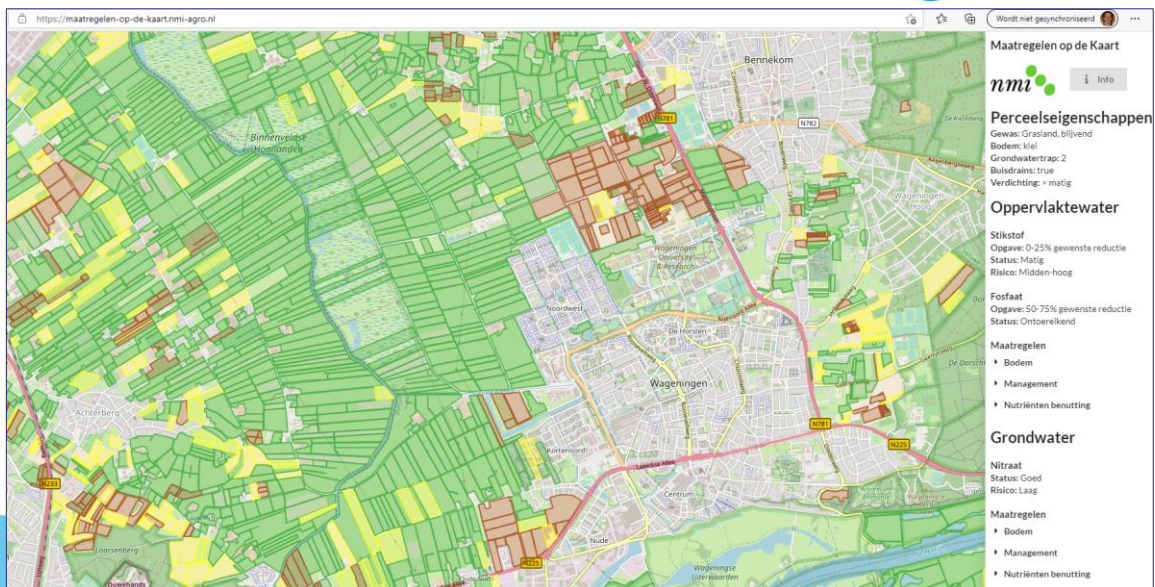

RESULTAAT

13

online viewer: [Maatregelen op de kaart \(nmi-agro.nl\)](https://maatregelen-op-de-kaart.nmi-agro.nl)

14

Toetsing MoK

- Door melkveehouders via 7 Koeien- en Kansenbedrijven
- Binnen BodemUP door 35 agrariërs
- In diverse POP3 projecten, o.a. in Utrecht-Oost op 12 melkveebedrijven

→ MoK werkt snel en eenvoudig; startpunt voor gesprek
 → Verschil in ambitie: 'ver van m'n bed' ↔ 'niet ambitieus genoeg'
 → Stimulans voor nemen van extra maatregelen
 → Roep om meer maatwerk; veel percelen hebben dezelfde maatregelenlijst
 Aanbevelingen deels verwerkt in nieuwste versie

15

Toepassing in de praktijk

Maatregel op de Kaart goed ontvangen bij beleidsmakers en landbouw-adviseurs en wordt breed toegepast (ingebouwd in de tool BedrijfsBodemWaterPlan zoals dat wordt toegepast in BodemUP (ZLTO) en andere regio's, bij agrarische studiegroepen, etc)

Advies voor vervolg: →

- Gezamenlijke doorontwikkeling met andere al bestaande tools
- Zorg voor uniformering en kwaliteitsverbetering van de tools
- Steeds meer behoefte aan kwantificering van effecten van maatregelen

16

Onderdelen Webinar

- 10:30 Intro
- 10:35 Onderzoeksvragen en opzet onderzoek
- 10:45 Ontwikkeling tool die adviseurs helpt in adviezen voor (DAW)-maatregelen
- 11:00 **Review studie effectiviteit landbouwmaatregelen om uit- en afspoeling te verminderen**
- 11:10 Korte break
- 11:20 monitoring 2 pilotgebieden
- 11:50 modellering 2 pilotgebieden
- 12:05 Belangrijkste conclusies en aanbevelingen monitoring - modellering
- 12:15 Vragen

17

Review effectiviteit landbouwmaatregelen

- ✓ review van nationale en internationale studies
- ✓ Maatregelen 6^e NAP en die gestimuleerd worden in DAW
- ✓ Handleiding hoe effectiviteit met het LWKM berekend kan worden

Producten: KIWK-rapport en STOWA-Deltafact

Resultaten zijn benut voor de Nationale Analyse Waterkwaliteit, voor modelberekeningen die voor het Nitraat Actie Programma zijn uitgevoerd en voor aanpassen BOOT-lijst.

Effectiviteit nutriëntenmaatregelen om uit- en afspoeling vanuit landbouwgronden te verminderen

In Nederland is de nutriëntenstatus van grond- en oppervlaktewater volgens de Nitraatrichtlijn en Kaderrichtlijn Water (KRW) in veel gebieden nog ontoereikend. Uit- en afspoeling van stikstof en fosfor uit landbouwgronden naar grondwater en oppervlaktewater hebben daar in veel gebieden een aanzienlijk aandeel in. Het Rijk en de landbouwsector willen als alternatief voor generieke aanscherping de mogelijkheid om notsgoeds met een gebieds- en bedrijfspecifieke maatwerk aanpak op te lossen. Deze Deltafact geeft een overzicht van de kennis over de effectiviteit van maatregelen die voor die maatwerk aanpak in beeld zijn.

1. INLEIDING
2. GERELATEERDE ONDERWERPEN EN DELTAFACTS
3. STRATEGIE
4. SCHEMATISCHE WEEERGAVE UIT- EN AFSPOEELING
5. WERKING
6. KOSTEN EN BATEN
7. GOVERNANCE
8. KENNISLEIDEN
9. BRONNEN & LINKS
10. COLOFON

MAATREGELEN OP EN ROND LANDBOUWPERCELEN TER VERMINDERING VAN DE NUTRIËNTENBELASTING VAN WATER

Achtergrondinformatie effectiviteit landbouwmaatregelen ten behoeve van de Nationale Analyse Waterkwaliteit

►► KIWK 2021-54

18

Aanpak:

- Review internationale studies
- Meta-analyse enkele maatregelen
- Overzicht effectgerichte maatregelen (moerasbuffer, vloeiveld e.a.)
- Overzicht beoordeling effectiviteit
- Factsheets 25 maatregelen
  - Omschrijving referentie, maatregel
  - Toepassingsgebied
  - Effecten op af- en uitspoeling
  - Neveneffecten (bodem, lucht, biodiversiteit)
  - Modelaanpak
  - literatuur

Tabel S.1 Overzicht van de besproken maatregelen op en langs het veld die leiden tot een verminderde belasting van nutriënten naar het grond- en oppervlaktewater.

Categorie	Maatregel	6e AP	D	
Mest-volume	1. Voorwaarden en gebruiksnormen voor scheuren grasland op zand- en lössgrond	X		
	2a Aanpassing indeling fosfaatklassen en bijbehorende fosfaatgebruiksnormen		X	
	2b Verruiming P-norm bij toepassen org. stofrijke meststoffen op bouwland		X	
Mest-toediening	3. Afstemmen bemesting op de N-mineralisatie		X	
	4. Rijenbemesting van maïs op zand- en lössgrond		X	
	5. Verschuiven uitrijperiode drijfmest bouwland		X	
	6. Verruimen uitrijperiode vaste mest op grasland		X	
	7. Latere voorjaarstoediening van dierlijke mest op gras- en maisland			
	8. Optimaliseren stikstofwerking van mest			
	9. Drijfmest verdunnen bij uitrijden			
	Mestsamenstelling	10. Toepassing van minder uitspoelingsgevoelige minerale N-meststoffen		
		11. Inzet van compost en organische mest		
Gewas	12. Eisen aan de teelt van vanggewassen en groenbemesters	X		
	13a Optimaliseren van landgebruik met gras en maïs			
	13b Toepassing van vruchtwisseling op een melkveebedrijf, gericht op behoud en opbouw van organische stof			
	14. Verlenging van de leeftijd van grasland			
	15. Gebruik van diepwortelende gewassen en rustgewassen			
	16. Op tijd zaaien en goed verzorgen van een vanggewas			
	17. Bodembedekking door toepassing van groenbemesters, tussengewassen en vanggewassen			
Grondbewerking	18. Drempels bij ruggenteelten op klei- en löss (6e AP) en andere gronden (DAW)		X	
	19. Voorkomen van bodemverdichting door aanpassen wielast			
Waterhuishouding	20. Toepassen van onderwaterdrainage in veengebieden			
Overig	21. Voorkomen erfafspoeling nutriënten	X ¹		
Inrichting	22. Onbemeste stroken langs waterlopen		X ¹	
	23. Natte bufferstroken			
End-of-pipe	24. Gebruik baggerpomp voor effectief slootbaggeren			
	25. Verwijdering van fosfaat uit drainagewater			

19

Onderdelen Webinar

- 10:30 Intro
- 10:35 Onderzoeksvragen en opzet onderzoek
- 10:45 Ontwikkeling tool die adviseurs helpt in adviezen voor (DAW)-maatregelen
- 11:00 Review studie effectiviteit landbouwmaatregelen om uit- en afspoeling te verminderen
- 11:10 Korte break
- 11:20 **monitoring 2 pilotgebieden**
- 11:50 modellering 2 pilotgebieden
- 12:05 Belangrijkste conclusies en aanbevelingen monitoring - modellering
- 12:15 Vragen

20

Intensieve innovatie monitoring 2 pilotgebieden

Monitoring & Modelling !
In nauwe samenwerking met waterschap
Aan en Maas (Vinkenloop) en
Zuiderzeeland (Vuursteentocht)

Stroomgebiedsniveau	Doelen	Evaluatie
Continue metingen uitstroompunt	• korte termijn dynamiek in beeld (hot moments) • betrouwbare vrachtschattingen • kwantificeren balansposten en processen (uitspoeling, kwel, retentie) • testen meettechnieken	• levert waardevolle meetreeksen en inzichten (pieken, reactietijden, basisafvoer, puntlozingen). Belangrijke processen en vrachten komen daarmee kwantitatief in beeld • soms storingen (veel sediment, ijzerneerslag) • relatief duur (niet overal inzetbaar) • Maandelijks onderhoud sensoren nodig
Stroomgebied routings 4x/jaar (Nitraatapp, EC & tempsensor)	• hotspots nitraatverliezen • ruimtelijke verschillen kwel • inzicht in routes	• Ruimtelijke variaties/hotspots snel en relatief goedkoop in beeld • Nuttig in communicatie agrariërs en DAW-proces
Passive sampling oppervlaktewater met SorbiCells	• tijdsgemiddelde metingen concentratie en vrachtbepaling • testen methodiek	• geen goede metingen, o.a. door te snelle verzadiging van de sorbent (gel)
Remote Sensing (satellietbeelden)	• detectie onbedekte percelen, plassen en kale plekken op percelen	• geeft goed inzicht op perceelniveau; eenvoudig opschaalbaar; bij bewolking alleen radar

21

Intensieve innovatie monitoring 2 pilotgebieden

Monitoring & Modelling !
In nauwe samenwerking met
waterschap Aan en Maas (Vinkenloop)
en Zuiderzeeland (Vuursteentocht)

- Continue metingen
- Routings
- Perceel monitoring (grondwater, drains)
- Modelling

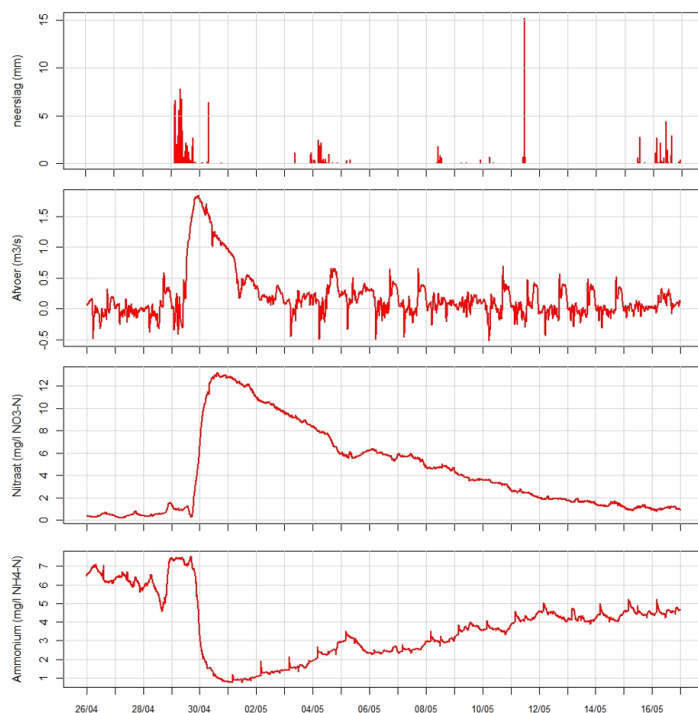
perceelniveau	Doelen	Evaluatie
drain routings Nitraatapp (Vuursteentocht)	• samenstelling drainagewater • relatie gewasrotatie met nitraatuitspoeling	• snel, waardevol inzicht, vooral in combinatie met inzicht bodemoverschot op perceelniveau • Uiteinden drainbuizen vaak bedekt (uitgraven nodig, kost veel tijd)
SorbiCells drains, flowcap installatie (Vuursteentocht)	• afvoergemiddelde concentraties en vrachten vanuit drains	• geen goede metingen, o.a. door te snelle verzadiging sorbent (gel)
minifilterputten (Vinkenloop)	• concentratie-diepteprofielen • inzicht in uitspoeling- versus achtergrondconcentraties • redox-overgang, denitrificatie	• concentratie-diepteprofielen waardevol voor systeembegrip en interpretatie waterkwaliteit, parametrisatie-modellen
bodemvocht en EC-sensoren (Vinkenloop)	• dynamiek perceeluitspoeling en bodemvocht in beeld	• goedkope manier om vanuit continue meetreeksen uitspoelings-events nitraat af te leiden
Electrical Resistivity Tomography (ERT) (Vinkenloop)	• continue 3D-meting van nitraatuitspoeling • testen methodiek	• geeft duidelijk visueel beeld van uitspoeling in een dwarsdoorsnede (incl. heterogeniteit); kabels kapot gereden: dieper aanleggen
N-isotopen (Vinkenloop)	• Bevestigen of uitsluiten dominante stikstof bronnen en achtergrondconcentraties • aantonen denitrificatie en ammonificatie • meten atmosferische N-input	• kan herkomst stikstof mee worden afgeleid bewijzen; denitrificatie duidelijk aantoonbaar en achtergrondconcentraties aantoonbaar • niet alle bronnen te onderscheiden • specifiek doel en hypothese systeemwerking noodzakelijk voor effectieve inzet

22

▶▶ Continue metingen: Hot moments Vuursteentocht

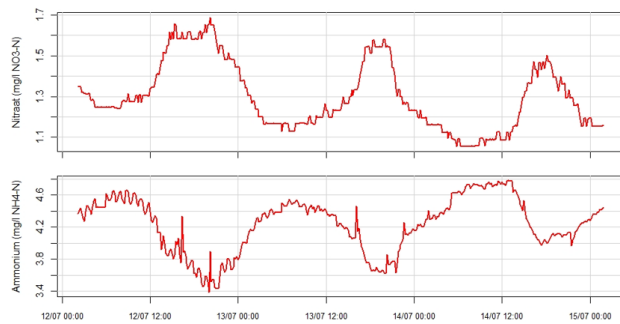
23

Reactie op buien

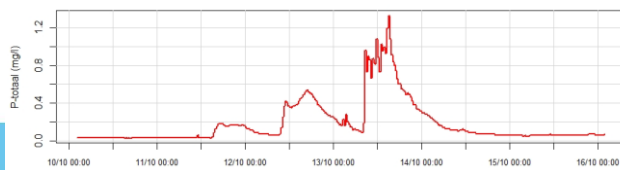
Voorbeeld: 29 april 2021

24

Retentie / opname

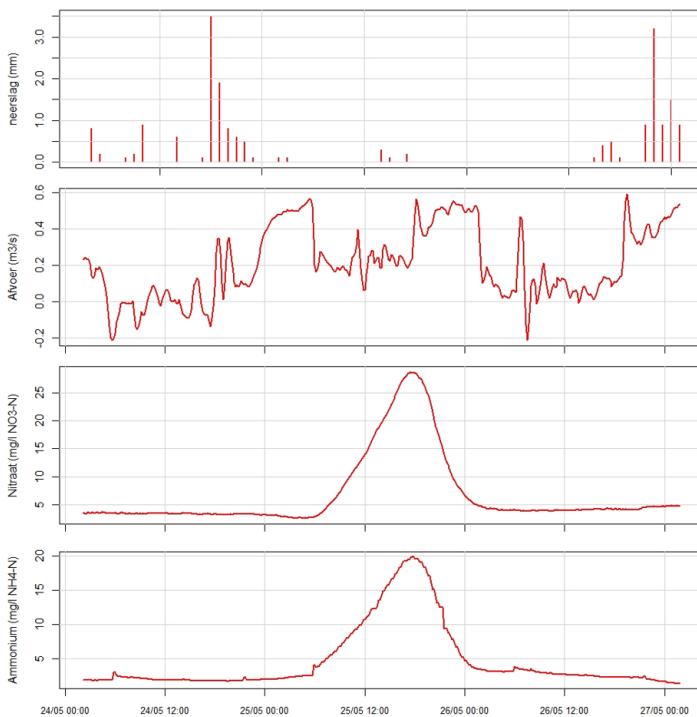
Voorbeeld: juli 2021

Maaiwerk

Oktober 2021

25

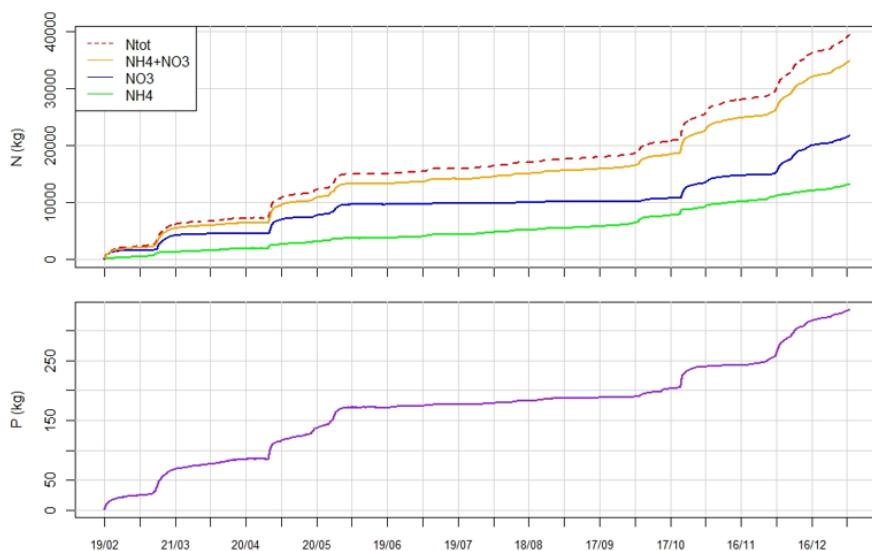
Onbekende directe input

25-26 mei 2021

26

Vrachten 19 feb-31dec 2021

Ntot: 39 ton (125 kg/dag)

NO3+NH4: 35 ton (125 kg/dag)

NO3: 22 ton (69 kg/dag)

NH4: 13 t (42 kg/dag)

P: 335 kg (1,07 kg/dag)

27

Routings: Hot spots

Vinkenloop:

- Duidelijke hotspot: Lelieteteelt / groenteteelt
- Ook uitspoeling in de zomer (beregening)
- Winter ook andere akkerbouw
- Verschil in kwel sloten vs ondiep grondwater-sloten

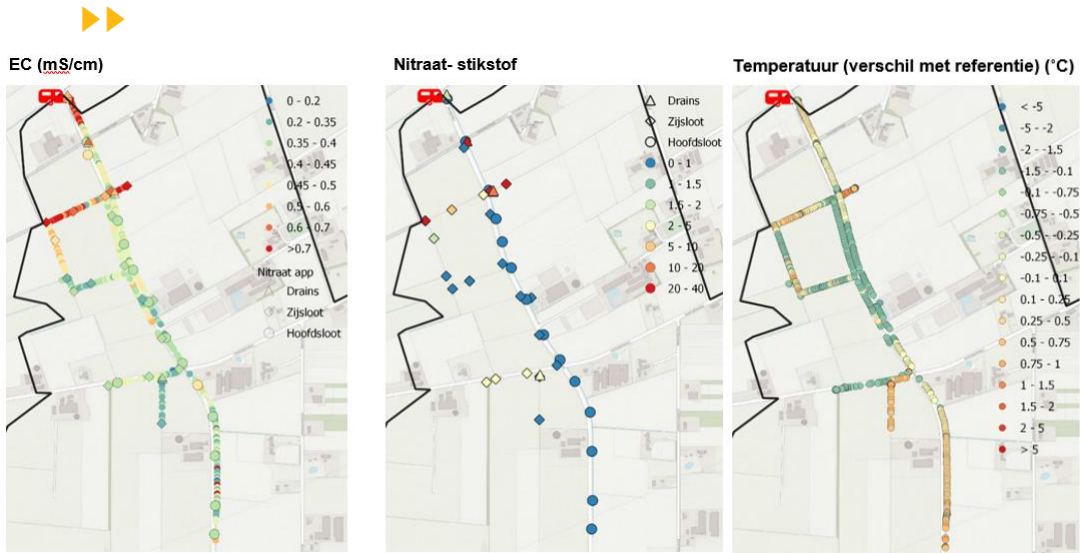

Vuursteentocht:

- Uitspoeling via drains en kavel sloten
- Meer verspreide hotspots
- Lekkende mesthopen
- Ruimtelijke verschillen in kwelinvloed

28

Vinkenloop routings

29

Vinkenloop routings

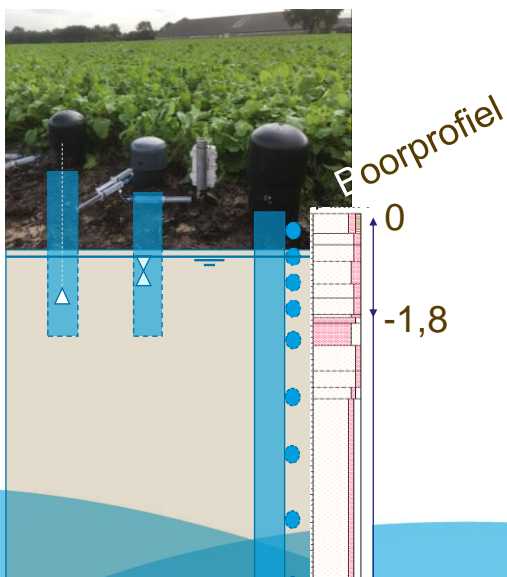
30

▶▶ Perceelsmonitoring vinkenloop

31

Vinkenloop perceelsmonitoring

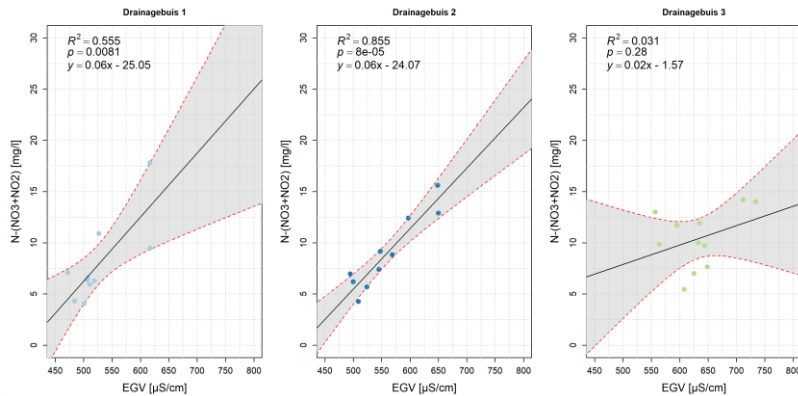
- Geleidbaarheid ~ nitraat
- Minfilters en volkomen filters

32

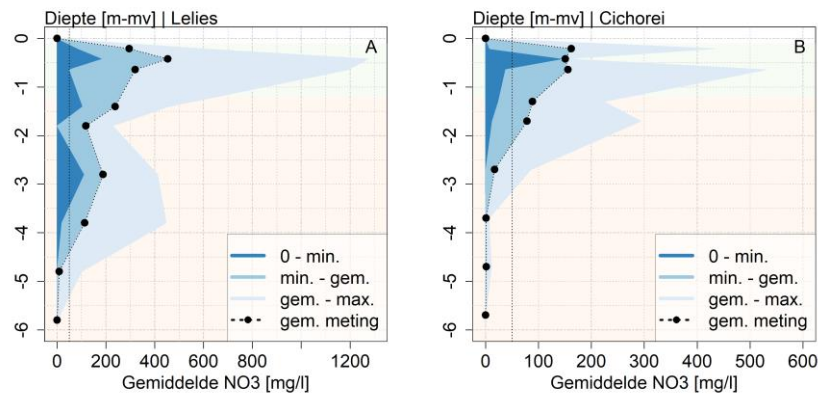

►► Relatie EGV en nitraat in drainwater

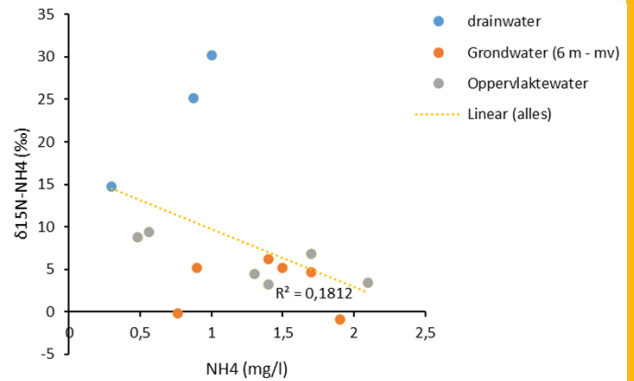
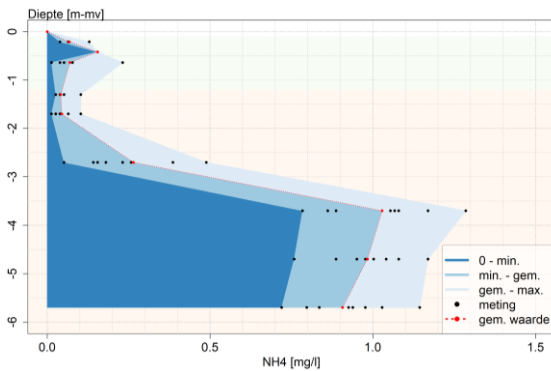
33

►► Nitraatdiepteprofielen Lelies- en cichoreiteelt

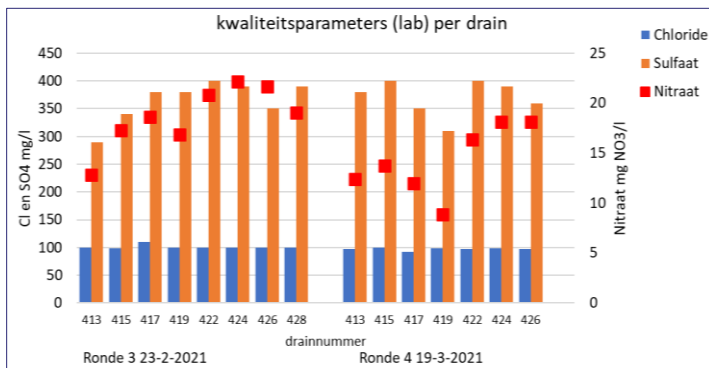
34

Ammoniumdiepteprofiel en isotopenverhoudingen

35

Perceelsmonitoring Vuursteentocht

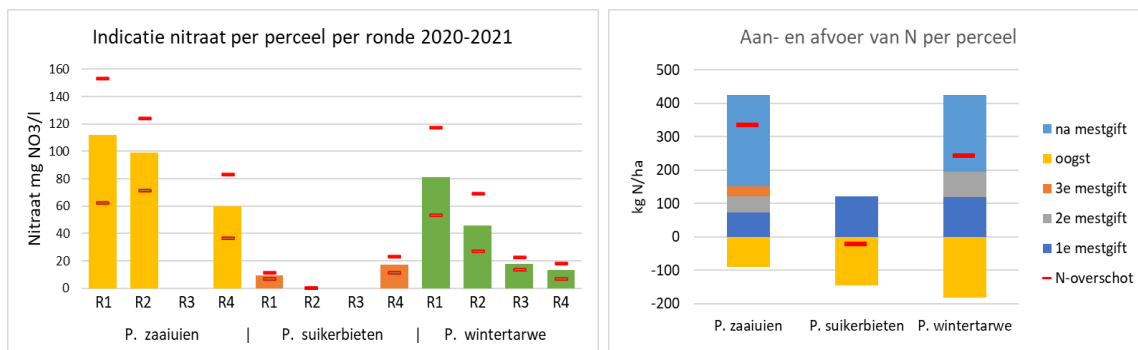
- Nitraat: 9 - 22 mg/l
- Chloride: 100 mg/l
- Sulfaat: 300 - 400 mg/l
- Fosfor en ortho-P nooit boven detectiegrens

36

36

Perceelsmonitoring Vuursteentocht

37

37

Onderdelen Webinar

- 10:30 Intro
- 10:35 Onderzoeksvragen en opzet onderzoek
- 10:45 Ontwikkeling tool die adviseurs helpt in adviezen voor (DAW)-maatregelen
- 11:00 Review studie effectiviteit landbouwmaatregelen om uit- en afspoeling te verminderen
- 11:10 Korte break
- 11:20 monitoring 2 pilotgebieden
- 11:50 modellering 2 pilotgebieden**
- 12:05 Belangrijkste conclusies en aanbevelingen monitoring - modellering
- 12:15 Vragen

38

Modellering

Toepassing op de pilotgebieden:

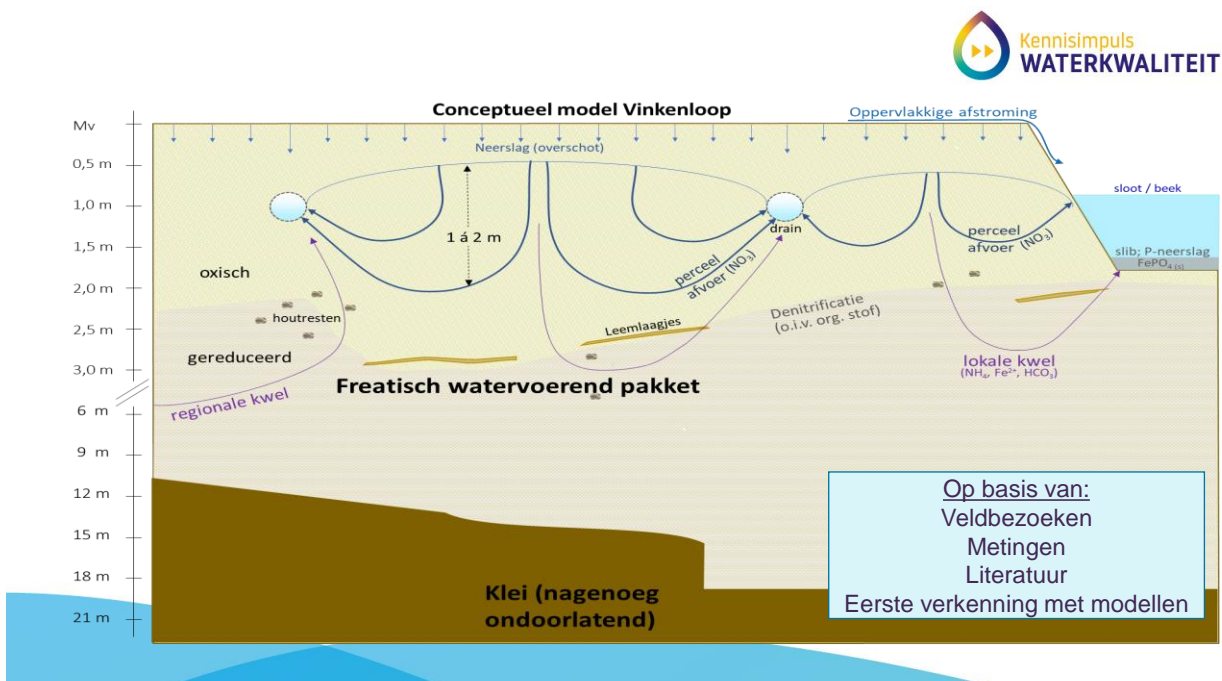
Conceptueel model

Data-driven

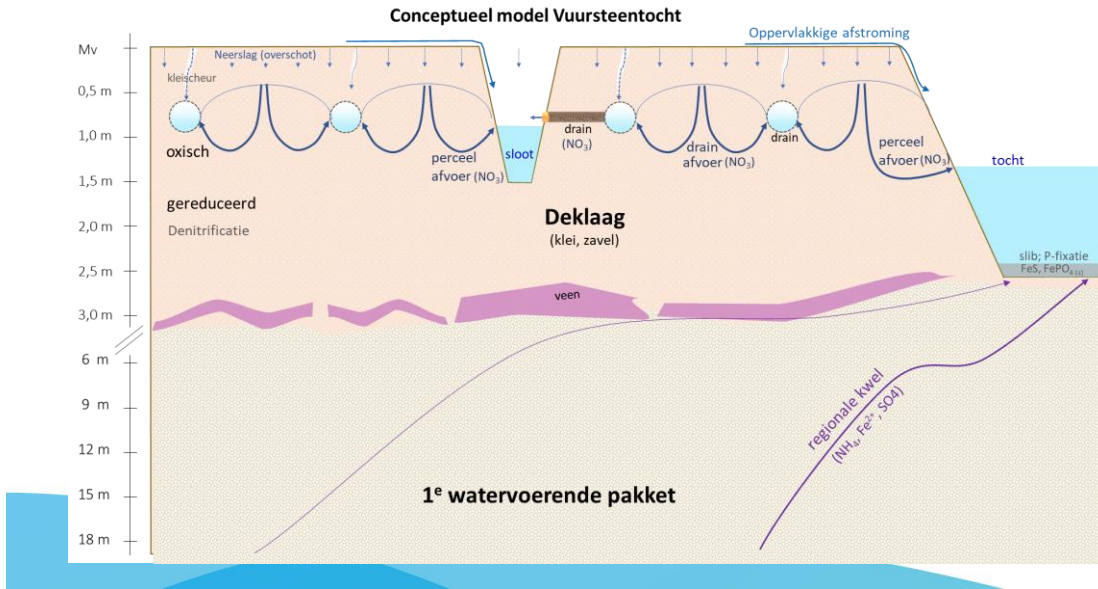
- Dynamische water- en stoffenbalansen
- Stromon-concept
- Machine Learning

Procesmodellen

39

40

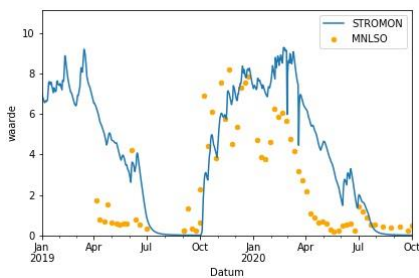
41

Modellering met **STROMON**-concept

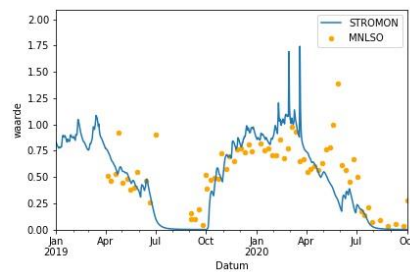
Berekende waterfluxen (Landelijk Hydrologisch model) gecombineerd met concentraties

Concentraties	Nitraat-N (mg/L)	Ammonium-N (mg/L)
Initieel	1	2
Oppervlakkige afstroming	0	3
Ondiep grondwater	17	2
Diep grondwater	0	0

Nitraat (mg-N/L)

Ammonium (mg-N/L)

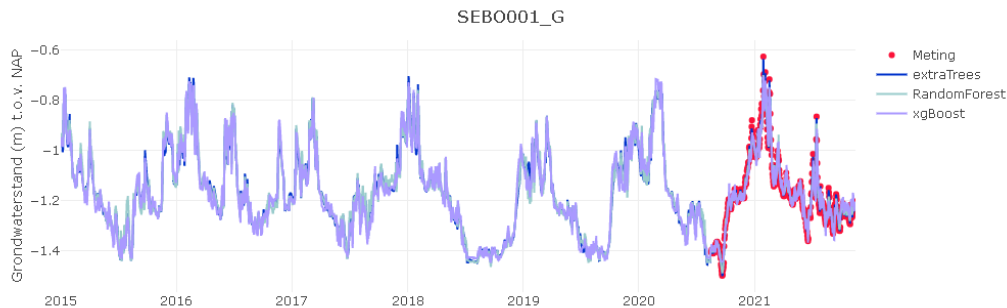
42

Modellering aan de hand van **Machine Learning**

Moderne methoden om patronen en correlaties in data en tijdreeksen te ontdekken, en deze te benutten voor

Aanvullen tijdreeksen

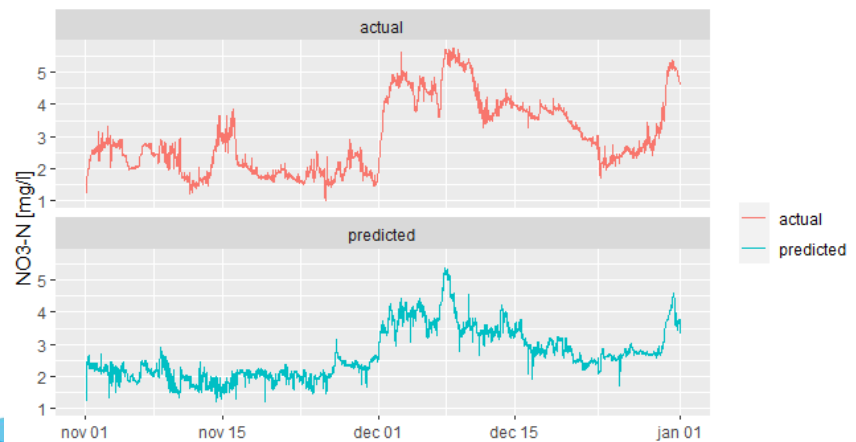

43

Machine Learning

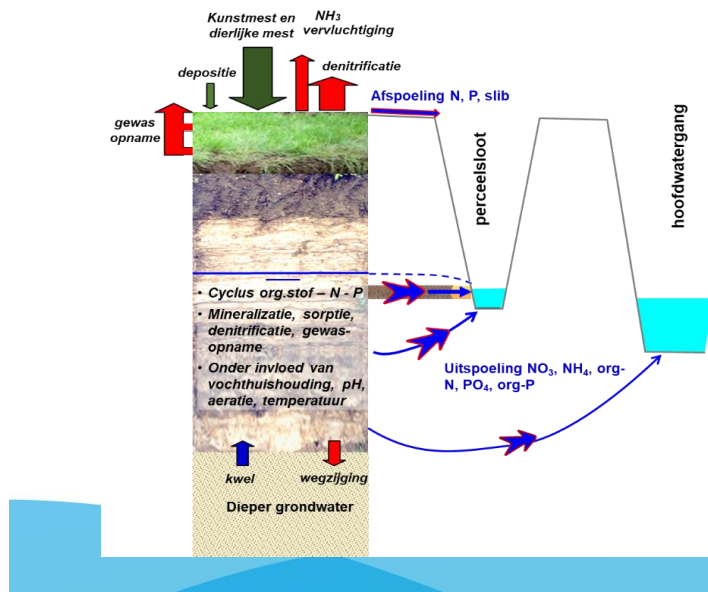

Opvullen gaten in tijdreeksen

44

Procesmodellen voor uit- en afspoeling

Nadruk op stikstof gelegd,

In pilotgebieden was N een groter probleem dan P

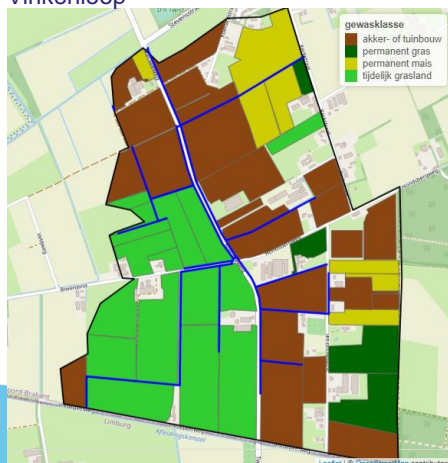
45

Procesmodellen voor uit- en afspoeling

Opgebouwd vanuit perceelseigenschappen

Vinkenloop

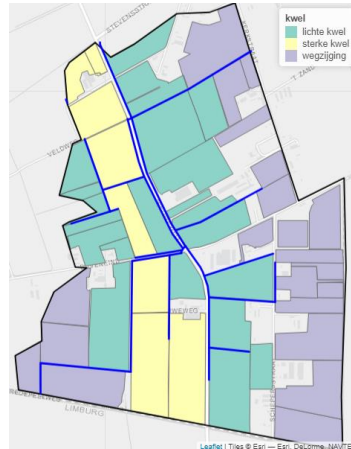
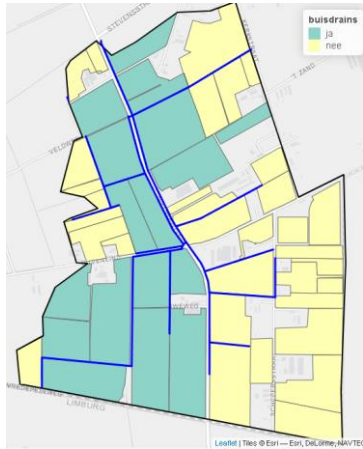

Vuursteentocht

46

Perceels eigenschappen Vinkenloop

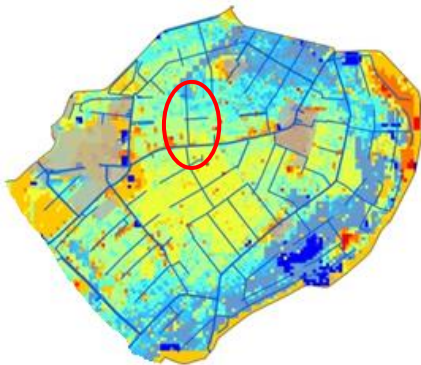

47

Perceelseigenschappen Vuursteentocht

Kwel (mm/d)

- 0 - 0,5 zeer zwak
- 0,5 - 1 zwak
- 1 - 1,5 matig
- 1,5 - 2 redelijk sterk

Ammoniumconcentratie in bronnen

Ammonium

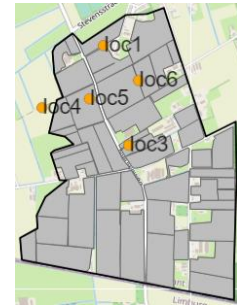
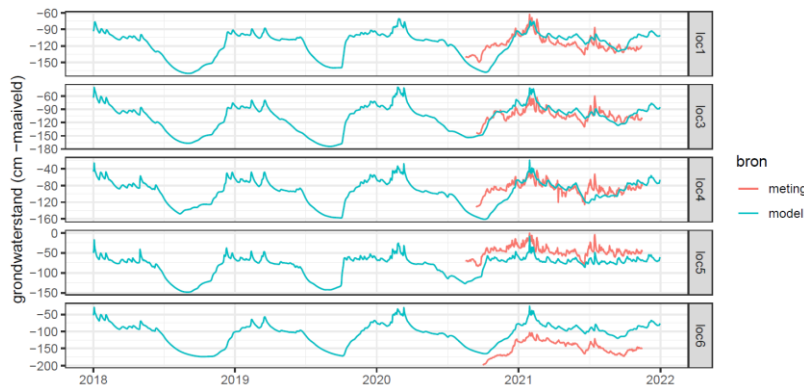
- 5.4 - 8.7
- 8.8 - 11.2
- 11.3 - 13.9
- 14.0 - 30.2
- 30.3 - 46.6

48

Validaties

Validatie beperkt mogelijk, meetreeksen in opbouw

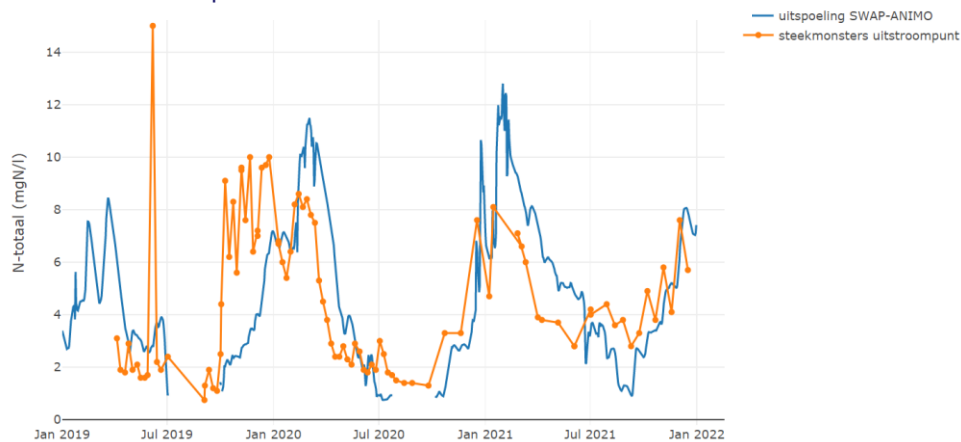

Berekende en gemeten grondwaterstanden op 5 verschillende percelen in het stroomgebied.

49

Validaties

Nitraat Vinkenloop

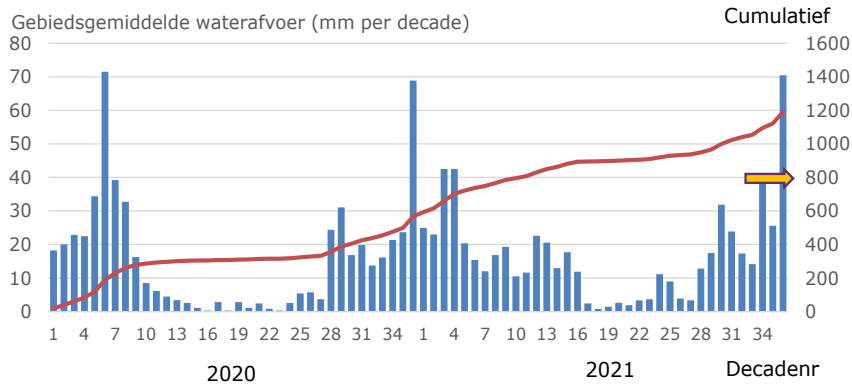

50

Validaties

Vuursteentocht: waterafvoer te hoog berekend, door te hoog opgelegde kwelflux

Hoe moet de met het regionale model berekende model worden geïnterpreteerd:

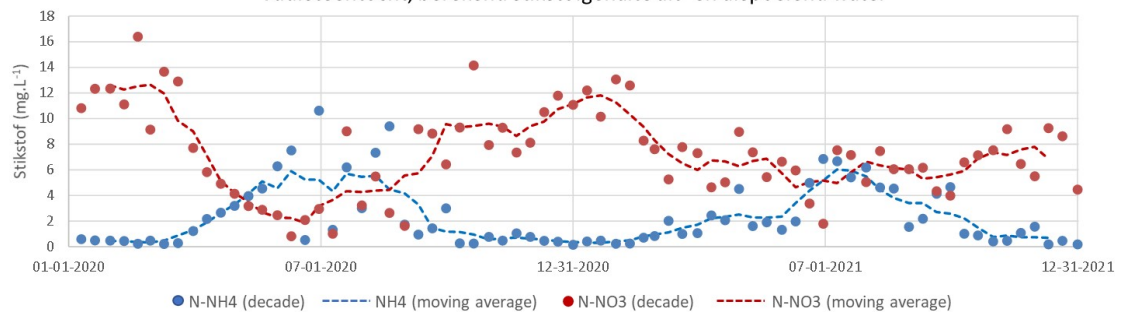
- Kwelstroom naar de tochten
- Of ook kwel naar de ondiepere bodem

51

Validaties

Vuursteentocht, berekend stikstofgehalte uit- en afspoelend water

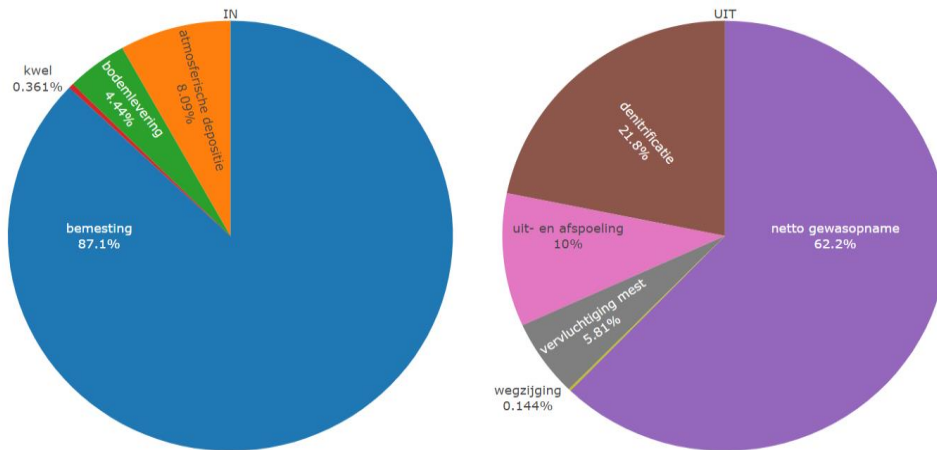
Gebiedsgemiddelde nitraat- en ammoniumgehalte uit- en afspoeling berekend met SWAP-ANIMO.

52

Procesmodellen voor uit- en afspoeling

Stikstofbalansen Vinkenloop

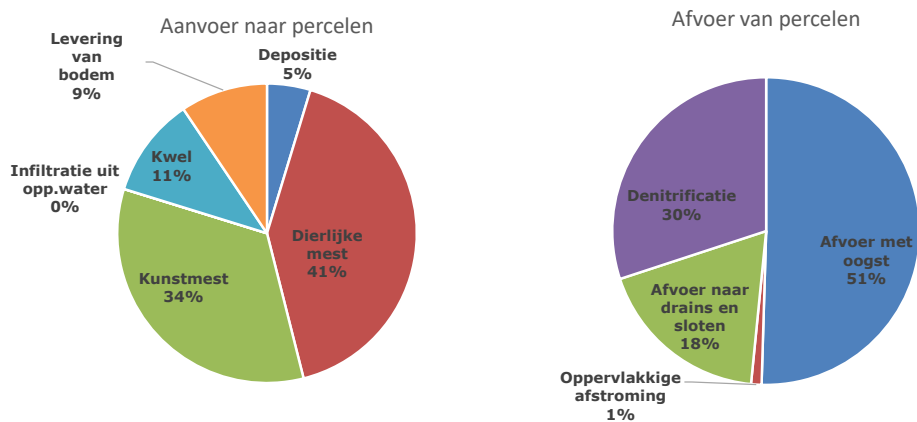

53

Procesmodellen voor uit- en afspoeling

Stikstofbalansen Vuursteentocht

54

Conclusies procesmodellering

Goed in staat om dynamiek van water- en stofstromen te beschrijven met de eerste opzet van de modellen

Heeft belangrijke leerpunten voor regionale en landelijke modellen opgeleverd (bijv. diepte transport naar oppervlaktewater)

Nadere verfijning gewenst

- Langere meetreeksen
- Grondwaterstandsreeksen meer verspreid in gebied
- Perceelsinformatie over bemesting en gewasopname

Na een eerste verbetering (bijv. Kwel) zijn de opgezette modellen een goed uitgangspunt voor het verkennen van effecten van maatregelen

55

Onderdelen Webinar

10:30 Intro

10:35 Onderzoeksvragen en opzet onderzoek

10:45 Ontwikkeling tool die adviseurs helpt in adviezen voor (DAW)-maatregelen

11:00 Review studie effectiviteit landbouwmaatregelen om uit- en afspoeling te verminderen

11:10 Korte break

11:20 monitoring 2 pilotgebieden

11:50 modellering 2 pilotgebieden

12:05 Belangrijkste conclusies en aanbevelingen monitoring-modellering

12:15 Vragen

56

Conclusies een aanbevelingen Monitoring

- ✓ Goede en rijke ervaring met nieuwe meetmethodes → bruikbare informatie voor brede toepassing
- ✓ Idem machine learning modeltechnieken → meerwaarde voor verwerking en interpretatie metingen
- ✓ Monitoring bevestigt inzichten van eerder (voornamelijk model) onderzoek gebaseerde verwachtingen, maar deze worden hier experimenteel onderbouwd
- ✓ Levert ook nieuwe inzichten: snellere respons op neerslag en ondiepere routes naar drains dan 'defaults' in modellen: ofwel Verbeterpunten regionale en landelijke modellering uit- en afspoeling

Aanbevelingen:

- ✓ Monitoring permanent doorzetten in de 2 gebieden (wordt voortgezet komende jaren)
- ✓ Benut de ervaringen om in andere gebieden te monitoren voor gebiedsgerichte aanpak
- ✓ 2 pilots zijn geschikte proeftuin om met experimenten effectiviteit maatregelen te bepalen
- ✓ En kunnen ook goed dienen als pilots voor effectmonitoring DAW

57

Internet links KIWK producten

onderdeel	links	Type
1. adviestool Maatregelen op de kaart	• Maatregel op de Kaart • Maatregelen op de kaart (nmi-agro.nl) (viewer)	Gis-file, stowa-nieuws en KIWK-rapport
2. strategisch plan ontwikkeling landbouwadviestools	• Strategisch plan ontwikkeling landbouw adviestools	KIWK-rapport
3. Review effectiviteit landbouwmaatregelen af- en uitspoeling	• Effectiviteit landbouwmaatregelen af- en uitspoeling nutriënten • Deltafact Effectiviteit landbouwmaatregelen af- en uitspoeling	KIWK-rapport Stowa Deltafact
4. Monitoring en modellering 2 pilotgebieden voor gebiedsgerichte aanpak	• Online wiki monitoring waterkwaliteit KIWK-pilot Vuursteentocht • Handreiking gebiedsgerichte monitoring nutriëntenverliezen landbouw • Meetplannen bronnen en routes 2 pilotgebieden • Verkenning inzet LMM voor handelingsperspectieven agrariers	Viewer continue monitoring (Stowa Deltafact) KIWK-rapport KIWK-notitie

58